

Sygn. akt I CZ 136/12

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa A. P. i B. P.

przeciwko Miastu W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 października 2012 r.,

zażalenia strony pozwanej na wyrok Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 maja 2012 r.,

**oddala zażalenie, pozostawiając Sądowi Okręgowemu w W.
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Sąd drugiej instancji wyrokiem z dnia 29 maja 2012 r., działając na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji dopuścił się błędnej wykładni przepis art. 207 ust. 1^a u.g.n., która skutkowałą oddaleniem powództwa.

Sąd Apelacyjny dokonał odmiennej wykładni tego przepisu, przyjmując, że to już wnioski powodów z 1996 r. kreowały ich roszczenie, oparte na wskazanym przepisie, a nie dopiero późniejsze wniesienie powództwa w 2009 r.

Sąd ten jednoznacznie przyjął, że w okolicznościach tej sprawy należało uznać, iż po stronie powodów powstało roszczenie o zawarcie umowy a Sąd Okręgowy uchylił się od merytorycznej oceny jego przesłanek. Zadaniem Sądu pierwszej instancji powinno być przeprowadzenie dowodów na okoliczność ustalenia wartości nieruchomości, rozważenie wielkości pierwszej opłaty z tytułu użytkowania wieczystego (wobec przesądzenia jej zasadności) oraz wysokości dalszych opłat rocznych i zasadności żądania w kontekście okresu, na jaki ma zostać zawarta umowa.

Powyższy wyrok strona pozwana zaskarżyła zażaleniem wniesionym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 394¹ § 1¹ k.p.c., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Żaląca zarzuciła naruszenie, przez nieprawidłowe zastosowanie, art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 386 § 6 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. przez: „bezzasadne przyjęcie powództwa za udowodnione w całości i pominięcie, że konieczność przeprowadzenia... postępowania dowodowego w całości – implikuje konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego również na okoliczność przesłanek powództwa...”. Nadto skarżąca zarzuciła naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. zw. z art. 386 § 6 k.p.c.

W uzasadnieniu zażalenia pozwana wywodzi, że konieczne jest merytoryczne zbadanie zasadności roszczenia, zwłaszcza z uwzględnieniem przesłanki z art. 207 ust. 1a u.g.n., tj. zgodności lokalizacji warsztatu z ustaleniami planu miejscowego

obowiązującego w dniu zgłoszenia żądania, rozumianego zgodnie z wiążącą wykładnią Sądu drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ocena zasadności zażalenia opartego na przepisie art. 394¹ § 1¹ k.p.c. wymaga wyłącznie zbadania przez Sąd Najwyższy, czy wystąpiła co najmniej jedna z alternatywnie określonych w art. 386 § 4 k.p.c. przesłanek, pozwalających Sądowi drugiej instancji na uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Innymi słowy, Sąd Najwyższy rozpoznając zażalenie ocenia, czy doszło do nierozpoznania przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy, albo czy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W sprawie niniejszej Sąd pierwszej instancji, ponownie rozpoznając sprawę, oddalił powództwo wyrokiem z dnia 24 listopada 2001 r., po dokonaniu merytorycznego zbadania i oceny braku wystąpienia wszystkich niezbędnych przesłanek określonych w art. 207 ust. 1a) u.g.n. Przesądził w ten sposób o bezzasadności żądania oddania nieruchomości w drodze umowy w użytkowanie wieczyste z przeniesieniem własności budynków. Sąd ten rozpoznał więc istotę sprawy, pomimo uznania zgłoszenia żądania powodów za spóźnione, w następstwie dokonania takiej interpretacji powołanego przepisu, że zgłoszeniem żądania jest dzień wniesienia pozwu do sądu w 2009 r., a nie dzień pierwszego zgłoszenia żądania przez powodów do uprawnionego organu w 1996 r.

Sąd drugiej instancji dokonał odmiennej wykładni ustawowej przesłanki „dnia zgłoszenia żądania” i przyjął, że powodowie zgłosili swoje żądanie już z chwilą złożenia wniosku w 1996 r., a nie dopiero w dacie wniesienia powództwa. W konsekwencji Sąd odwoławczy uznał, że po stronie powodów powstało roszczenie wymagające merytorycznej oceny przez Sąd Okręgowy wystąpienia przesłanek rozstrzygających o zastosowaniu art. 207 ust. 1a) u.g.n., a w szczególności przesądzenia o zgodności lokalizacji czasowej nieruchomości z ustaleniami planu miejscowego obowiązującego w dniu zgłoszenia żądania, tj. w dniu wystąpienia przez powodów ze stosownym wnioskiem w 1996 r.

Sąd odwoławczy zasadnie uznał, że Sąd pierwszej instancji uchylił się od dokonania merytorycznej oceny przesłanek przesądzających o zasadności

przysługującego powodom i dochodzonego przez nich roszczenia, ponieważ - w następstwie przyjętej błędnej wykładni powołanego przepisu - bezzasadnie uznał powództwo za spóźnione. Przesądziło to o jego oddaleniu, bez zbadania i oceny istniejącego stosunku prawnego, a to wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Trafnie zatem przyjął Sąd drugiej instancji, że obowiązkiem Sądu pierwszej instancji było zbadanie i dokonanie merytorycznej oceny przesłanek powstałego po stronie powodów roszczenia, a uchylenie się od wykonania tego obowiązku przesądza o istnieniu wymogu przeprowadzenia przez Sąd postępowania dowodowego w całości dla osiągnięcia celu w postaci wydania wyroku.

W tej sytuacji, wobec wystąpienia drugiej spośród obu alternatywnie ujętych ustawowych przesłanek uchylenia zaskarżonego wyroku, zasadnym było zastosowanie przez Sąd odwoławczy art. 386 § 4 k.p.c. i wydanie na jego podstawie zaskarżonego orzeczenia.

W tym stanie rzeczy, zaskarżony zażaleniem wyrok wydany został bez naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., co skutkowało oddaleniem przez Sąd Najwyższy zażalenia na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz orzeczeniem o kosztach postępowania administracyjnego na podstawie art. 108 § 2 k.p.c.